

Ministry of Education and Science of Ukraine
Ivan Franko National University of Lviv

GLOBAL CHALLENGES OF HUMANITY: SOCIETY, STATE, INDIVIDUAL

Proceedings of the III International student and postgraduate
scientific and practical conference

Lviv, Ukraine, November 7, 2025

LVIV
2025

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ЛЮДСТВА: СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, ЛЮДИНА

Збірник матеріалів III Міжнародної студентсько-аспірантської
науково-практичної конференції

м. Львів, 7 листопада 2025 р.

ЛЬВІВ
2025

УДК [001.891:[316.32:0/9](06)

Редакційна колегія:

Анастасія Салюк (*голова редколегії*),
Олександр Янюк (*секретар редколегії*),
Злата Бойчук, Вікторія Гавришко, Ілья Гафінець, Юлія Денис,
Марта Дика, Софія Миронець, Дмитро Новак, Оксана Паляниця,
Ігор-Іван Проців, Наталія Рішко, Роман Романюк,
Олексій Савельєв, Лідія Фалько.

Рекомендовано до друку на Раді Наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених
Львівського національного університету імені Івана Франка
(*протокол засідання № 6 від 1 грудня 2025 року*).

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за вміст публікацій, точність наведених фактів,
інших відомостей покладено на авторів. Наведені авторами думки
та висновки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії.

Глобальні виклики людства: суспільство, держава, людина : збірник матеріалів III Міжнародної студентсько-аспірантської науково-практичної конференції (Львів, 7 листопада 2025 р.); редкол.: А. Салюк (голова), О. Янюк (секретар) та ін. Львів, 2025. с.

У збірнику подано науково-дослідні роботи студентів, магістрантів та аспірантів, апробовані під час III Міжнародної студентсько-аспірантської науково-практичної конференції «Глобальні виклики людства: суспільство, держава, людина», організованої Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Львівського національного університету імені Івана Франка у галузях суспільних, гуманітарних та природничих наук.

Для науковців, викладачів ЗВО, аспірантів, студентів і всіх тих, хто цікавиться сучасними трендами в науці та використанням міждисциплінарного підходу.

УДК [001.891:[316.32:0/9](06)

© Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів та молодих вчених
Львівського національного університету
імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»

Антонів О. МУЗИЧНЕ ДЕЖАВЮ: ЧОМУ МИ ВПІЗНАЄМО МЕЛОДІЇ, ЯКИХ НІКОЛИ НЕ ЧУЛИ	10
Баб'як А.-М. ОБРАЗ МИТЦЯ У ЖАНРІ ГОРОРУ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ Г.Ф. ЛАВКРАФТА «НАТУРА ПІКМАНА»).....	15
Біденко Н. ПРО МОДЕЛІ ПАРТИСИПАТИВНОЇ ДІЇ ТА СПІЛЬНОТУ ЯК ЇЇ КАТАЛІЗАТОР	20
Дейнека М. ПОЛІТИЧНА ФУТУРОЛОГІЯ У РОМАНІ «ДЮНА» ФРЕНКА ГЕРБЕРТА.....	26
Земляна Є. РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ: НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	31
Карпань Д. АФІНСЬКА ЧУМА ЯК КАТАЛІЗАТОР КРИЗИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІУМУ В ЕПОХУ ПЕЛОПОННЕСЬКОЇ ВІЙНИ ТА ЇХ ВІДЛУННЯ В СУЧАСНИХ ПАНДЕМІЯХ	35
Квасневський А. ВІЙСЬКОВА ТАКТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ХОТИНСЬКОГО ПОВСТАННЯ 1919 РОКУ	40
Козяр В. ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ЯК РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ҐЕНДЕРНОЇ ТРАВМИ: ВИКРИВЛЕНА ПАМ'ЯТЬ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «LAW & ORDER: SVU» У ПРОЗІ КАРМЕН МАРІЇ МАЧАДО «ОСОБЛИВО МЕРЗЕННИЙ»	45
Лонгвиновська М. ҐЕО ШКУРУПІЙ – КОРОЛЬ ФУТУРОПРЕРІЇ	51
Маняк В. БАТЬКИ І ДІТИ У СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ (ДО ПИТАННЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА "КОНФЛІКТУ ПОКОЛІНЬ" У СТАРОДАВНІХ СУСПІЛЬСТВАХ НА ОСНОВІ МІФІВ СТАРОДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ)	55

Лабатій А. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ТА СИСТЕМА БЛОКЧЕЙН (В КОНТЕСТІ Е-ДЕМОКРАТІЇ)	190
Лендел М., Наровський М. ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2022-2025pp.)	196
Лойко О. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	201
Матвійв М. POST MORTEM: ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОСМЕРТНОЇ РЕПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ	207
Михайліченко О. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	211
Новак Д. ЛЕГІТИМНІСТЬ ЯК АКСІОЛОГІЧНА ПЕРЕДУМОВА ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ	217
Петришин В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРАВОПОПУЛІСТСЬКИХ І ПРАВОРАДИКАЛЬНИХ СИЛ В ЄВРОПІ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	222
Прийма Ю. РОЛЬ КАР'ЄРНОГО НАСТАВНИЦТВА У СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ З ДОСВІДОМ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИХОВАННЯ.....	228
Руденко Л. ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ МЕДИЧНОГО БІЗНЕСУ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ	234
Свид Т. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	238
Скасків Ю. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИТИНОЦЕНТРИЗМУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	243

Михайліченко О. С.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Навчально-науковий інститут права, аспірант 2 року, D8: Право

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Пацурія Н. Б.

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАДАННЯ
БЕЗОПЛАТНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ
РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Mykhailichenko O. S.

Taras Shevchenko National University of Kyiv
Educational and Scientific Institute of Law,
2nd year postgraduate student, D8: Law

Scientific advisor: Doctor of Laws, Professor N. B. Patsuria

**ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS OF PROVIDING
UNIVERSAL HEALTHCARE IN THE CONTEXT
OF THE INNOVATIVE TECHNOLOGIES DEVELOPMENT**

Через останні геополітичні зміни Україна дедалі активніше звертається до інноваційних технологій, здатних зміцнити військову перевагу й підтримати цілісність національної медичної системи. Інноваційні технології у сфері охорони здоров'я («MedTech») стають настільки важливими, що Стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року

№ 1351-р («Стратегія WINWIN») визнає сферу MedTech (до якої належать штучний інтелект, телемедицина, цифрове здоров'я тощо) однією з ключових технологій перемоги, яка дасть змогу рятувати більше життів українських воїнів і цивільних осіб, зберігаючи людський капітал та посилюючи стійкість українського суспільства.

З позиції економіко-правової доктрини, MedTech формує окремий сектор інноваційної діяльності, що поєднує публічний інтерес у забезпеченні охорони здоров'я та приватний інтерес суб'єктів

господарювання, залучених до виробництва, постачання й комерціалізації медичних технологій. На тлі залучення державою додаткових ресурсів для MedTech паралельно триває медична реформа, покликана змінити фундаментальні підходи до права на медичне обслуговування. Попри задекларовані цілі, результати медичної реформи залишаються предметом дискусій та неоднозначних оцінок серед науковців, пацієнтів і медичної спільноти.

Відповідно, держава вимушена шукати баланс між реалізацією гарантованого права на медичну допомогу та впровадженням інноваційних технологій у медичну практику. Як зазначає представник науки економічного права В. Пашков, підтримка державою конституційних прав громадян на ефективне і доступне медичне обслуговування, а також на безоплатну медичну допомогу є важливим регулятором економічних відносин [1].

Зв'язок між базовою медичною допомогою та MedTech простежується у Європейській хартії прав пацієнтів («Хартія») – акті декларативного характеру. Хартія визначає, що кожна особа має право на доступність MedTech (включно з діагностичними процедурами) відповідно до міжнародних стандартів і незалежно від економічних чи фінансових міркувань [2, с. 7]. Хоча в Україні традиційно це право пов'язують здебільшого з медико-біологічними експериментами, застосуванням репродуктивних технологій, донорством, терапевтичним клонуванням або корекцією статі, Хартія охоплює усі види MedTech незалежно від їхнього характеру, фактично проголошуючи загальне право пацієнта на сучасні медичні технології.

Сфера охорони здоров'я (а відтак і MedTech) характеризується низкою системних викликів, серед яких провідними є недостатній рівень фінансування базової медицини та динамічний розвиток технологій, темпи якого випереджають спроможності нормативно-правових трансформацій. Через зазначені проблеми фактична реалізація конституційних положень про право на медичну допомогу не завжди може відповідати їх змісту та меті. Саме Конституція України закладає стратегічні засади інновацій у сфері охорони здоров'я та формує правову основу для забезпечення права пацієнтів на сучасні медичні послуги. Ст. 13 Основного закону покладає на державу обов'язок забезпечувати соціальну спрямованість економіки,

у тому числі шляхом підтримки суспільно значущих сфер, як-от охорона здоров'я.

Ст. 54 гарантує свободу наукової і технічної творчості та зобов'язує державу сприяти розвитку науки, створюючи правові передумови для MedTech, тоді як ст. 28 визначає етичні межі наукових і медичних експериментів (добровільність і згода). У сукупності ці норми формують конституційний фундамент можливості надання медичної допомоги з елементом MedTech.

Водночас ст. 49 Основного закону гарантує право на охорону здоров'я та закріплює безоплатність медичної допомоги в державних і комунальних закладах. Конституційний Суд України («КСУ») неодноразово тлумачив питання безоплатної медичної допомоги. У справі № 15-рп/1998 Суд вказав, що безоплатна медична допомога у державних закладах не виключає існування платних послуг, але вони не повинні звужувати обсяг безоплатної допомоги для населення [3]. У рішенні № 10-рп/2002 Суд не прийняв пропозиції окремих державних органів щодо необхідності встановлення меж безоплатної медичної допомоги у вигляді її гарантованого рівня, підтримки лише неспроможних верств населення чи «у рамках, визначених законом» тощо. Тоді Суд зазначив, що безоплатна медична допомога, передбачена Конституцією України повинна надаватись всім громадянам у повному обсязі, тобто задовольняти потреби людини у збереженні або відновленні здоров'я [4]. Проте держава ще до 2022 року зустрічалась з нестачею фінансів для реалізації права на безоплатну медичну допомогу.

Науковці, правозахисники та громадські організації по-різному оцінюють соціальний характер Конституції в частині безоплатності медичних послуг. Частина з них наполягає, що держава повинна максимально виконувати власні зобов'язання перед населенням. Так, на думку В. Піщикова, для реалізації обіцяного Конституцією рівня медичного обслуговування Україні потрібно було б спрямовувати на охорону здоров'я до 9% ВВП, тоді як історично видатки бюджету складали лише ~3% ВВП [5]. Колишній суддя КСУ М. Козюбра визнавав, що Конституція 1996 року містить і «юридично неспроможні» норми, до прикладів яких він відносив положення про безоплатну медичну допомогу. На його думку, оскільки в такій нормі не міститься посилання на її врегулювання законом, таку норму

Конституції можна оцінювати як норму прямої дії, а, відповідно, за законом неможливо обмежувати таке право [6].

Однак інші експерти вказують на негнучкість чинної моделі гарантій безоплатної медицини. М. Щербатюк – програмний директор Української Гельсінської спілки з прав людини наголошував, що через популістичну риторику минулого Україна має «декларативне, негнучке законодавство» у сфері соціальних прав, і це призводить до поглиблення нерівності та кризи довіри [7]. У 2021 році тодішня Уповноважена Верховної Ради Л. Денісова навіть пропонувала визнати неконституційною медичну реформу через її посягання на ст. 49 Конституції України [8].

Не полегшує розбудову системи охорони здоров'я і той факт, що війна ускладнила доступ громадян до медичної допомоги та розробку у сфері MedTech. За даними ЮНЕСКО, внутрішні витрати України на наукові дослідження і розробки у 2022 р. зменшилися на 38,5% порівняно з довоєнним 2021 р. – з 2019 млн дол. до 1241 млн дол. США [9, с. 24]. У Стратегії WINWIN слабкими сторонами MedTech названо недостатнє фінансування та відсутність окремого бюджету на них. Відповідні сторони передбачається розв'язувати через запровадження механізмів фінансування R&D, державно-приватні партнерства, грантові програми підтримки та пільгового кредитування, податкові пільги та наукові парки [10, с. 6-7].

Тому сучасні економіко-правові умови в Україні потребують оновлення підходів до фінансування та правового регулювання сфери охорони здоров'я, що потенційно можуть вивільнити ресурси для розвитку медичних інновацій. Однією з можливих моделей ефективного застосування інноваційних технологій за дефіциту ресурсів може стати «ринкова» економічна концепція, у межах якої інновації розглядаються не лише як соціальне благо, але й як інвестиційно привабливий продукт, що сприяє економічному зростанню. За такої моделі держава бере участь у фінансуванні лише у виняткових випадках, забезпечуючи при цьому правові гарантії доступності медичних послуг. У перспективі не можна виключати потреби перегляду змісту ст. 49 Конституції України з метою адаптації її положень до сучасних економічних і технологічних реалій. Потенційні зміни в норму про безоплатність медичної допомоги могли б створити нормативно-правові передумови для більш ефективного перерозподілу

ресурсів у сфері охорони здоров'я, зокрема на розвиток MedTech, без порушення соціальної спрямованості держави. Втім, реалізація таких змін потребуватиме політичної згоди та суспільного консенсусу щодо нової моделі гарантій у системі охорони здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пашков В. М. Господарсько-правові аспекти забезпечення охорони здоров'я як соціальної домінанти національної безпеки. Щотижневик «Аптека», 2007. № 20 (591). URL: <https://www.apteka.ua/article/4887> (дата звернення: 28.09.2025).
2. European Charter of Patients' Rights. European Commission website. 2002. 11 p. URL: <https://bit.ly/44qnu7C> (accessed 29.09.2025).
3. Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1998 № 15-рп/1998 у справі про платні медичні послуги. База даних «Законодавство України». URL: <https://bit.ly/3TO8g7v> (дата звернення: 29.09.2025).
4. Рішення Конституційного Суду України від 29.05.2002 № 10-рп/2002 у справі про безоплатну медичну допомогу. База даних «Законодавство України». URL: <https://bit.ly/4kekVLG> (дата звернення: 29.09.2025).
5. Петренко Т. Медична реформа: перевірка на відповідність Конституції. Вебсайт Українського медичного часопису. 2019, 2 лип.. URL: <https://bit.ly/446x7tk> (дата звернення: 29.09.2025).
6. Конституційний Суд України відзначає 25-річчя. Інтерв'ю з суддями КСУ у відставці. Вебсайт Конституційного Суду України. 2021, 10 жов. URL: <https://bit.ly/3TOAxfF> (дата звернення: 29.09.2025).
7. Щербатюк. М. Соціально-економічні права. Вебсайт Української Гельсінської спілки з прав людини. 2017, 8 бер. URL: <https://bit.ly/45PkxQA> (дата звернення: 30.09.2025).
8. Денісова просить КСУ визнати неконституційною медичну реформу. Вебсайт Радіо Свобода. 2021, 6 січ. URL: <https://bit.ly/4IA3c2H> (дата звернення: 30.09.2025).
9. Analysis of war damage to the Ukrainian science sector and its consequences. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization website. 2024. 34 p. URL: <https://bit.ly/4jjm84W> (accessed 30.09.2025).

10. Резюме Стратегії цифрового розвитку інновацій України до 2030. Вебсайт WINWIN.gov.ua. 48 с. URL: <https://bit.ly/4l9RGeu> (дата звернення: 30.09.2025).

Наукове видання

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ЛЮДСТВА: СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, ЛЮДИНА

Збірник матеріалів II Міжнародної студентсько-аспірантської
науково-практичної конференції

м. Львів, 7 листопада 2025 р.

Редактор ...

Комп'ютерне верстання Олександр Янюк

Обкладинка Олександр Янюк

Видавець та виготовлювач:

Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ...